

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2007/73 - 4
MAB thjo 543.0

Saksbeh.: Therese Johannessen

Dato: 29.03.2007

■ Høring - NOU 2007:1 - Meglerprovisjon i forsikring

Det vises til Finansdepartementets brev av 16. januar 2007 vedrørende NOU 2007:1 Meglerprovisjon i forsikring.

Bakgrunn

Banklovkommisjonen fremlegger i NOU 2007:1 lovforslag om forbud mot meglerprovisjoner i forsikring. Dette skal gjennomføres ved at det tas inn en bestemmelse i forsikringsformidlingsloven som sier at forsikringsformidlingsforetak som driver virksomhet her i riket ikke har adgang til å motta provisjon eller annet vederlag for forsikringsformidlingen fra forsikringsselskapet. Det foreslås videre at det i forsikringsloven tas inn en bestemmelse om at forsikringsselskaper ikke har adgang til å betale provisjon eller annet vederlag til forsikringsmeglere i anledning formidling av en kontrakt. På bakgrunn av internasjonale forhold foreslås det at det gjøres unntak fra forbudet for enkelte forsikringsområder som er av utpreget internasjonal karakter. Dette gjelder blant annet deler av sjø- og energiforsikringsområdet. Banklovkommisjonen har ikke sett at en innføring av et slikt forbud mot provisjoner medfører behov for at det gjøres endringer i annen lovgivning.

Forbud mot provisjoner

Lovforslaget vil i hovedsak formalisere den eksisterende bransjenormen, som fastsetter at forsikringsselskapene ikke skal betale provisjon til forsikringsmeglerne når en kunde kjøper forsikring gjennom en megler. Det følger av kapittel 5 i utredningen at formålet med bransjenormen er å oppnå et bedre samsvar med prinsippet om at den som bestiller og benytter en tjeneste også bør betale for den. Dette vil bidra til økt transparens i markedet for meglertjenester. En kunde vil da få bedre mulighet til å kunne vurdere om tjenestens kvalitet står i forhold til prisen. Bransjenormen bidrar således til å tydeliggjøre den rollen megleren har som rådgiver for kunden, og understreker at megleren har en uavhengig stilling i forhold til forsikringsselskapet.

Konkurransetilsynet er generelt positiv til det overnevnte prinsippet om at den som kjøper en tjeneste også skal betale for den, og er av den oppfatning at dette kan bidra til et mer gjennomskiktig marked for forsikringstakere som benytter forsikringsmegler. Gjennomskiktighet er et viktig virkemiddel for å sikre at konkurransen i markedet fungerer. Prinsippet hindrer også interesse- og lojalitetskonfliktene som fulgte av oppgjørssystemet med provisjoner, hvor meglerne hadde en dobbeltrolle: De ble godtgjort av forsikringsselskapet, mens det var forsikringstakeren som var oppdragsgiver.

Unntak fra provisjonsforbudet

Under punkt 7.2 i utredningen er det gjort rede for behov for unntak fra forbudet mot provisjoner. Banklovkommisjonen har kommet til at provisjonsforbudet ikke skal gjelde ved formidling av forsikringer knyttet til skip som er registrert i norsk internasjonalt skipsregister (NIS) eller i utenlandske skipsregister. Grunnen til dette er at markedet for skadeforsikringer knyttet til internasjonal skipsfart er av utpreget internasjonal karakter. Norske og internasjonale forsikringsmeglerforetak er en meget viktig del av det internasjonale sjøforsikringsmarked, og både norske og utenlandske redere plasserer det meste av sine forsikringer via forsikringsmeglingsforetak. Anvendelsen av et nasjonalt provisjonsforbud vil her kunne skape konkurransemessige ulemper for nasjonale forsikringsselskaper og meglerforetak.

Banklovkommisjonen mener også at de hensyn som taler for unntak fra provisjonsforbudet for internasjonal skipsfart vil gjelde tilsvarende i forhold til forsikringer i tilknytning til norske og utenlandske boreplattformer og lignende flyttbare innretninger, og Banklovkommisjonen ser heller ikke at det er grunnlag for å stille offshoreforsikringer og energiforsikringer i noen annen stilling enn de som er nevnt overfor. Slike forsikringer unntas derfor også fra forbudet. Banklovkommisjonen ser det også som naturlig at forsikring av luftfartøy unntas fra forbudsbestemmelsen. Dette fordi slik forsikring nesten utelukkende plasseres i utlandet.

Ut fra konkurransemessige hensyn er Konkurransetilsynet enig med Banklovkommisjonens vurdering rundt behovet for unntak fra provisjonsforbudet for de overnevnte deler av skadeforsikringsområdet. Denne delen av forsikringsmarkedet er preget av sterk konkurranse over landegrensene. Det er derfor viktig at norske og internasjonale forsikringsmeglere og forsikringsselskap kan operere under de samme rammebetingelsene på dette området.

Når det gjelder avtale om gjenforsikring vil dette være en avtale mellom profesjonelle parter som alle hører hjemme innenfor forsikringsmarkedet. Banklovkommisjonen kan ikke se at det er behov for at slik megling omfattes av et forbud om meglerprovisjoner som skal fremme uavhengighet mellom forsikringsselskap og megler, og foreslår på denne bakgrunn et unntak for megling av gjenforsikring.

Konkurransetilsynet er enig med Banklovkommisjonens vurderinger, og ser få konkurransemessige problemer med å unnta gjenforsikring fra provisjonsforbudet. For slike oppdrag er det naturlig å anta at alle parter har like mye kunnskaper og informasjon om markedet, og reguleringen bør ikke gå lenger enn nødvendig for å nå dens formål om uavhengighet når en megler representerer en forsikringskunde ovenfor et forsikringsselskap.

Konkurransetilsynet er også positiv til Banklovkommisjonens forslag om at det i forskrift kan gjøres ytterligere unntak fra forbudet dersom det skulle vise seg at det vil være behov for dette.

Premierabatt for meglerassistert forsikring

I utredningens kapittel 8 drøftes spørsmålet om å pålegge selskapene en premierabatt for meglerassisterte kunder. Av drøftelsen fremgår det at:

”når en forsikringskunde benytter forsikringsmegler, vil belastningen på forsikringsselskapets egne ressurser og administrative tjenester reduseres. Omfanget av besparelsene vil avhenge av megleroppdragets omfang og hvor mye megler gjør i tilknytning til inngåelsen av kontrakten og underveis mens kontrakten løper”.

(...)

”selv om megler gjør mye i tilknytning til en enkelt kontrakt vil imidlertid forsikringsselskapet alltid bruke ressurser på å holde kontakt med megler i de

forskjellige sammenhengene. Dessuten vil megler utføre en del tjenester som det ellers ville være opp til forsikringsselskapet å yte, og utnyttelsesgraden av selskapets kapasitet blir redusert. Det vil således foreligge et visst konkurranseforhold mellom forsikringsselskapene og meglerne når det gjelder hvem som skal levere og få betalt for administrative tjenester i tilknytning til forsikringsavtaler. Det kan reises spørsmål om disse forhold bør få betydning for premiefastsettelsen, slik at den kunde som bruker megler får fordel i form av redusert premie tilsvarende de (eventuelle) kostnadsbesparelsene forsikringsselskapet har som følge av bruk av megler framfor et ordinært direkte salg til kunden”.

Banklovkommissjonen har kommet frem til at det er uaktuelt å pålegge en slik premierabatt. Dette begrunnes med at diskusjoner mellom meglere og forsikringsselskaper har vist at det er vanskelig å bli enige om hva som er en riktig beregning av kostnadsbesparelsene. Årsaken til dette er at meglernes vederlagskrav vil variere i forhold til omfanget av et oppdrag.

Lovforslaget er imidlertid ikke til hinder for at det enkelte forsikringsselskap, ut fra en vurdering av konkurranseforholdene i markedet, har en noe lavere pristariff for administrative tjenester ved overtagelse av forsikringer via forsikringsmegler. Dette fremgår av forslag til ny § 6-9 annet ledd i forsikringsloven.

Konkurransetilsynet mener at spørsmålet om å pålegge selskapene en premierabatt for meglerassisterte kunder må ses i sammenheng med i hvilken grad meglere og forsikringsselskaper kan anses for å operere i samme relevante marked. I en rapport utarbeidet av ECON på oppdrag fra Konkurransetilsynet i 2005¹ heter det under punkt 3.1.1 at:

”like forsikringsprodukter distribuert gjennom ulike distribusjonskanaler ikke nødvendigvis er substituerbare. Særlig er det grunn til å tro at store komplekse risiki som etterspørres av bedriftskunder gjennom forsikringsmegler i liten grad er substituerbare med tilsvarende forsikringsprodukt som kjøpes direkte. Årsaken til dette ser først og fremst ut til å være forsikringsmeglernes spesialkompetanse både om forsikringskundens behov og om forsikringsselskapenes ulike produkter”.

Tilsynet deler denne oppfatningen. Det virker naturlig å anta at bedrifter som etterspør meglertjenester gjør dette nettopp fordi de har behov for meglernes uavhengige rådgivning, behovsanalyse og sammenlikning av tilbud og kvalitet fra de ulike forsikringsselskapene. Dette samsvarer nødvendigvis ikke med tjenestene som tilbys ved direkteforsikring. Nytteverdien av et slikt pålegg om premierabatt må veies opp mot en antakelse om at en kunde i liten grad anser meglerassistert forsikring og direkteforsikring som naturlige substitutter på den ene side, og på den andre side de kostnadene og ressursene som kreves fra forsikringsselskapene for å utføre pålegget. Dette vil ikke nødvendigvis harmonere med den nytteverdien det motsvarer.

Konkurransetilsynet støtter på denne bakgrunn Banklovkommissjonens syn på at det ikke er hensiktsmessig å pålegge forsikringsselskapene en premierabatt ved meglerassistert forsikring.

Konkurransetilsynet er likevel av den oppfatning at den foreslåtte forskriftshjemmel i forsikringsloven § 6-9 annet ledd bør omfatte en adgang til å pålegge forsikringsselskapene å utforme særlige premietariffer for administrative tjenester for forsikringer som kommer til et forsikringsselskap fra forsikringsmeglingsforetak. Dette innebærer at dersom manglende opplysning om slike særlige premietariffer viser seg å være et konkurransemessigproblem på sikt, vil det være anledning til å regulere dette i forskrift.

¹ ECON, 2005, Forsikringsmeglernes rolle og betydningen for konkurransen i forsikringsmarkedene

Utover dette har Konkurransetilsynet ingen merknader.

Med hilsen

Jostein Skaar (e.f.)
avdelingsdirektør

Eivind Stage
seksjonssjef

Kopi til:

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep

0030

Oslo